

Sygn. akt I UK 257/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maciej Pacuda

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania M. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o zasiłek chorobowy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 czerwca 2017 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w P.

z dnia 4 marca 2016 r., sygn. akt VI Ua .../15,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P. Wydział VI Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 4 marca 2016 r. oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu Rejonowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. z dnia 20 maja 2015 r.

zmieniającego decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z: 11 i 24 grudnia 2014 r. oraz z: 19 stycznia, 6 lutego 2015 r. i 4 marca 2015 r. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu M. G. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 28 listopada 2014 r. do 18 marca 2015 r.

W sprawie tej ustalono, że ubezpieczony od 1 maja 2001 r. jest zatrudniony w Centrum Kształcenia Praktycznego w S., w którym objęty był ubezpieczeniem społecznym, ale od 26 października 2010 r. do 27 listopada 2014 r. przebywał na urlopie bezpłatnym w związku z zatrudnieniem w Starostwie Powiatowym w S., które ustało 27 listopada 2014 r. Ubezpieczony stał się niezdolny do pracy z powodu choroby jeszcze w okresie zatrudnienia w Starostwie Powiatowym w S. i następnie przebywał nieprzerwanie na zwolnieniach lekarskich: od 26 listopada do 2 grudnia 2014 r., od 3 do 9 grudnia 2014 r., od 10 do 16 grudnia 2014 r., od 17 grudnia 2014 r. do 8 stycznia 2015 r., od 9 do 31 stycznia 2015 r., od 1 do 23 lutego 2015 r. oraz od 24 lutego do 18 marca 2015 r. Za 26 i 27 listopada 2014 r. Starostwo Powiatowe w S. wypłaciło ubezpieczonemu wynagrodzenie na podstawie art. 92 § 1 pkt 1 k.p. Natomiast za dalszy okres niezdolności do pracy organ ubezpieczeń społecznych wypłacił mu zasiłek chorobowy z tytułu reaktywowanego pracowniczego ubezpieczenia chorobowego w Centrum Kształcenia Praktycznego w S.

Zaskarżonymi decyzjami organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do „drugiego” zasiłku chorobowego za okres od 28 listopada 2014 r. do 18 marca 2015 r. po ustaniu zatrudnienia w Starostwie Powiatowym w S., twierdząc, że zasiłek chorobowy nie przysługuje „za okres po ustaniu dodatkowego zatrudnienia, które było podjęte u innego pracodawcy wyłącznie w okresie urlopu bezpłatnego udzielonego przez pierwszego pracodawcę. Po zakończeniu urlopu bezpłatnego zasiłek chorobowy przysługuje wyłącznie z tytułu zatrudnienia u pierwszego pracodawcy, który udzielił urlopu bezpłatnego”. W związku z tym, że zatrudnienie ubezpieczonego w Starostwie Powiatowym w S. ustało z dniem 27 listopada 2014 r., nie ma on prawa do zasiłku chorobowego z tego „zakończonego” ubezpieczenia chorobowego, ale przysługiwał mu zasiłek chorobowy z tytułu reaktywowanego („powrotnego”) zatrudnienia i ubezpieczenia chorobowego w Centrum Kształcenia Praktycznego w S.

Sądy obydwu instancji uznały odwołania ubezpieczonego od zaskarżonych decyzji za uzasadnione. W ocenie Sądu drugiej instancji, zawarte w art. 13 ust. 1 pkt ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 372 ze zm., dalej ustawa zasiłkowa) określenie „kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby” nie wyłącza prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia u innego pracodawcy. Ponieważ prawo ubezpieczonego do zasiłku chorobowego powstało w czasie zatrudnienia w Starostwie Powiatowym ma do niego zastosowanie art. 7 tej ustawy zasiłkowej. Zgodnie z tym przepisem, zasiłek chorobowy przysługuje również osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego. Sąd ten uznał, że nie wystąpiły przesłanki z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej, ponieważ ubezpieczony nie rozpoczął świadczenia pracy w Centrum Kształcenia Praktycznego z uwagi na niezdolność do pracy ani nie podjął działalności zarobkowej określonej w tym przepisie. Dlatego - na podstawie art. 6 ust. 1 oraz art. 7 ustawy zasiłkowej dopuszczalna prawnie jest sytuacja, że ubezpieczony, który pobrał zasiłek chorobowy z tytułu zatrudnienia w Centrum Kształcenia Praktycznego od 3 grudnia 2014 r., jest uprawniony także do „drugiego” zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia i ubezpieczenia chorobowego w Starostwie Powiatowym.

W skardze kasacyjnej organ rentowy zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego: 1/ art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej przez błędną wykładnię i uznanie, że „nie spełnia przesłanek tego przepisu pracownik, który po zakończeniu urlopu bezpłatnego zgłasza się do pracodawcy, który urlopu bezpłatnego udzielił, uzyskuje prawo do zasiłku chorobowego ale pracy nie świadczy ze względu na niezdolność do pracy, co skutkowało przyznaniem prawa do zasiłków chorobowych także z tytułu zakończonego ubezpieczenia”, 2/ art. 6 ust. 1 i art. 7 ustawy zasiłkowej przez błędną wykładnię i uznanie, że „stanowią one podstawę do

przyznania prawa do zasiłku chorobowego zarówno z tytułu zatrudnienia jak i z tytułu zakończonego ubezpieczenia” oraz 3/ art. 7 ustawy zasiłkowej przez niewłaściwe zastosowanie, ponieważ „przepis ten nie ma zastosowania w niniejszej sprawie z uwagi na fakt, że niezdolność do pracy wnioskodawcy powstała w okresie zatrudnienia”.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymagającego zdefiniowania pojęcia „kontynuacja działalności zarobkowej” lub „podjęcia działalności zarobkowej” przez osobę, która „jako niezdolna do pracy faktycznie działalności zarobkowej nie wykonuje”. Dodatkowo podniósł, że skarga jest oczywiście uzasadniona z powodu uznania przez Sąd drugiej instancji, że ubezpieczonemu przysługuje zasiłek chorobowy zarówno z tytułu zatrudnienia, którego faktycznie nie podjął z powodu niezdolności do pracy, jak również z tytułu zakończonego zatrudnienia za okres niezdolności o pracy po ustaniu tego ubezpieczenia chorobowego.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ponadto, w razie uwzględnienia skargi, organ rentowy wniósł o orzeczenie o obowiązku zwrotu zasiłku wypłaconego ubezpieczonemu w wysokości 27.384,40 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zawiera była usprawiedliwiona w ustalonym stanie faktycznym sprawy, w którym ubezpieczony zakończył pracownicze zatrudnienie w dniu 27 listopada 2014 r. w Starostwie Powiatowym (dalej Starostwo), w którym stał się nieprzerwanie niezdolny do pracy wskutek choroby od dnia 26 listopada 2014 r., tj. w okresie trwającego jeszcze zatrudnienia, wykonywanego w okresie urlopu bezpłatnego udzielonemu ubezpieczonemu przez Centrum Kształcenia Praktycznego (dalej Centrum) od 26 października 2010 r. do 27 listopada 2014 r. Wprawdzie w ujawnionym nieprzerwanym ciągu zdarzeń już w dniu 28 listopada 2014 r. reaktywował się stosunek pracy oraz ubezpieczenie chorobowe w

wymienionym Centrum, ale powstały kontrowersje, czy ubezpieczonemu przysługiwał już tylko zasiłek chorobowy z tytułu reaktywowanego po urlopie bezpłatnym zatrudnienia w Centrum, czy także drugi zasiłek po ustaniu podlegania ubezpieczeniu chorobowemu w Starostwie z tytułu niezdolności do pracy wskutek choroby, która trwała co najmniej 30 dni (art. 7 ustawy zasiłkowej).

W ujawnionej sekwencji zdarzeń ubezpieczony pozostawał zawsze w jednym zatrudnieniu oraz w jednym pracowniczym ubezpieczeniu chorobowym i już dlatego nie mógł nabyć prawa do dwóch zasiłków chorobowych z tytułu jednej choroby. W takiej sytuacji wystąpiła kontynuacja działalności zarobowej na podstawie jednego stosunku pracy, który stanowił tytuł nieprzerwanego podlegania jednemu pracowniczemu ubezpieczeniu chorobowemu, który zapewnia prawo do świadczeń chorobowych za okres niezdolności do pracy z powodu choroby (art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej). Przepis ten stanowi, że zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby. W ocenie Sądu Najwyższego, w razie ustania jednego zatrudnienia (w Starostwie), po którym pracownik powrócił po udzielonym mu urlopie bezpłatnym do poprzedniego pracodawcy (Centrum) dochodzi do kontynuowania działalności zarobowej na podstawie jednego stosunku pracy i jednego tytułu pracowniczego ubezpieczenia chorobowego zapewniającego prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy, przeto pracownikowi niezdolnemu do pracy wskutek nieprzerwanie trwającej choroby przysługuje jeden tylko zasiłek chorobowy. Działalność zarobkową to każda działalność stanowiącą źródło utrzymania lub tytuł podlegania ubezpieczeniom chorobowym, który chroni zdarzenie ubezpieczeniowe (w tym nieprzerwaną niezdolność do pracy wskutek choroby).

W przedmiotowej sprawie ubezpieczony w każdym z dwóch wyżej wymienionych stosunków pracy pozostawał wyłącznie w jednym zatrudnieniu oraz w jednym tylko pracowniczym obowiązkowym ubezpieczeniu chorobowym, dlatego

przysługuje mu tylko jeden zasiłek chorobowy, który w ustawowej wysokości rekompensuje utracone dochody z dotychczasowego, a następnie kolejnego, ale jednego kontynuowanego zatrudnienia, spowodowanego nieprzerwanym ryzykiem niezdolności do pracy wskutek choroby. Potencjalnie „dubeltowe” zasiłki chorobowe przysługiwałyby ubezpieczonemu tylko wtedy, gdyby był równocześnie zatrudniony u dwóch (lub więcej) pracodawców i u każdego z nich pozostawał w odrębnym pracowniczym ubezpieczeniu chorobowym. Tylko przy takim „zbiegu” dwóch (lub kilku) tytułów pracowniczego ubezpieczenia chorobowego, rozwiązanie jednego stosunku pracy prowadzące do ustania tylko tego konkretnego (jednego) tytułu pracowniczego ubezpieczenia chorobowego, nie powoduje ustania innych „zbiegających” się tytułów podlegania nadal trwających tytułów ubezpieczeń chorobowych, z których przysługują świadczenia chorobowe.

Wszystko to oznaczało, że ubezpieczonemu pracownikowi nieprzerwanie niezdolnemu do pracy wskutek choroby trwającej co najmniej 30 dni, która powstała u dotychczasowego pracodawcy, po ustaniu tego zatrudnienia i jednego tytułu pracowniczego ubezpieczenia chorobowego, które następnie kontynuował na podstawie kolejnego reaktywowanego po okresie urlopu bezpłatnego stosunku pracy i kontynuowanego jednego pracowniczego ubezpieczenia chorobowego, przysługuje jeden, a nie dwa zasiłki chorobowe (art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej). W przedmiotowej sprawie wykluczało to przyznanie ubezpieczonemu drugiego zasiłku chorobowego na podstawie art. 7 tej ustawy wobec kontynuowania działalności zarobkowej na podstawie reaktywowanego po urlopie bezpłatnym stosunku pracy oraz nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego, z którego przysługują mu świadczenia chorobowe z tego jednego tytułu ubezpieczenia chorobowego.

Równocześnie Sąd drugiej instancji może sprawdzić, czy organ ubezpieczeń społecznych prawidłowo ustalił podstawę wymiaru i wysokość przysługującego ubezpieczonemu jednego zasiłku chorobowego według zasad z art. 36 ust. 1 i 4 ustawy zasiłkowej. Zważywszy, że do okresu nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego wlicza się poprzednie okresy ubezpieczenia chorobowego, jeżeli przerwa między nimi nie przekroczyła 30 dni lub była spowodowana, między innymi, okresem urlopu bezpłatnego (art. 4 ust. 2 ustawy zasiłkowej), to ubezpieczony

pozostawał w nieprzerwanym okresie pracowniczego ubezpieczenia chorobowego. Wymagało to uwzględnienia w podstawie wymiaru jednego przysługującego mu zasiłku chorobowego wynagrodzenia wypłaconego za okres 12 miesięcy uzyskanego od płatnika składek w okresie nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego poprzedzającego miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy (art. 36 ust. 4 tej ustawy).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy wyrokował jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c.

kc